

„Пътят на кларинетиста“ от Сава Д. Димитров¹

Спиро Петков

Инструменталното майсторство на един музикант изпълнител се изгражда постепенно, като се следват принципи, методи и правила на работа, базирани в голяма степен върху предишен опит. Затова ролята на педагога, който предава този опит на своите ученици, е от съществено значение. В този смисъл книгата на проф. д-р Сава Д. Димитров е отговор на една наистина осъзната необходимост от ясни, точни и навременно прилагани правила при изграждане на кларинетиста. В нея той синтезира и осмисля целия натрупан през годините, предаван от учител на ученик педагогически опит още от основаването на кларинетната школа в България до днес.

В първата глава проф. Димитров формулира основните положения, от които израства същината на изложението в книгата. Той избира този подход, намирайки най-вярната изходна точка и предпоставка не само за ефективното обучение на кларинетиста, но и за комплексното формиране на музиканта изпълнител. Както авторът подчертава, методиките на преподаване на духови, струнни и клавирни инструменти взаимно се подпомагат, допълват и съответно всяка от тях се задълбочава в конкретика, която по свой начин изяснява въпроси на общите положения от теорията на обучението и възпитанието. Затова Сава Димитров разглежда подробно тези общи положения, свързани с предмета на методиката, целите на обучението, качествата на преподавателя, планирането на работата.

Подчертано внимание проф. Димитров обръща на постановката като съвкупност от взаимно свързани етапи на подготовка в процеса на тоноизвличане, включващи постоянен контрол върху дишането, устния апарат, езика, пръстите. Това са важни анатомично-физиологични и акустични предпоставки, необходими на музиканта кларинетист, без които той не може да премине към решаване на художественоизпълнителски задачи. Анализирайки дейността на системата от устни и лицеви мускули, в досег с мундщука и платъка, той изяснява как кларинетистът трябва да контролира целия този процес, за да бъде в състояние „чисто

¹ Сава Д. Димитров. Пътят на кларинетиста. Методически насоки за работа при обучението по кларинет. София: Рива, 2011.

физиологическото извличане на тона да превърне в художествен факт“. Подчертава ролята на езика и функцията му да контролира началото на тона и дишането, ролята на пръстовата техника и на координацията между тези елементи. Акцентира върху правилното дишане, чрез което изпълнителят постига не само красота на тона, но и различни динамични нюанси. Безспорно всички тези детайлно обяснени процеси на тоноизвличане чрез правилно дишане, правилна постановка на тяло, ръце, уста, език, пръсти в неразривна връзка с художествения резултат са изключително ценни за всеки кларинетист.

В хода на изложението проф. С. Д. Димитров засяга и важните за изпълнителя психологически предпоставки, както и значението на индивидуалната работа с всеки ученик, поставянето и разрешаването на задачи от художествено естество, изработването на динамическите изграждания, на фразировката, цялостното осмисляне на творбата и мястото на всеки един елемент от нейната музикална форма. Формулира три основни етапа на обучение, в които преподавателят може максимално да развие заложените в ученика способности и да разшири неговите умения. Обръща внимание и на учебния материал – за да улесни този процес и да го направи възможно най-ефективен.

Едно от многото достойнства на тази книга е, че възпитава отговорно отношение към музикантската професия както на изпълнителя инструменталист, така и на неговия педагог. Изисква от тях вяра, пълна отдаденост, постоянство, целенасоченост, упоритост и много творческо въображение.